

Vysoké napětí = zvýšené riziko onemocnění rakovinou

*Když zemědělec rozmisťuje kolem pastviny pro svoje krávy elektrické oplocení, potřebuje obvykle baterii, aby toto oplocení mohl napájet proudem. Zemědělci, přes jejichž louky je vedeno vysokonapěťové vedení, si však mohou tyto náklady ušetřit: když totiž umístí oplocení tak, aby jedna jeho část probíhala rovnoběžně s vysokonapěťovým vedením. Drát je tak napájen zdarma proudem, který vysokonapěťové vedení vyzářuje. Znatelný nepřetržitý proud o hodnotě 1 mA lze dosáhnout již při délce oplocení 400 m. Jak se dostane proud do tohoto drátu? **Vysokonapěťové vedení vytváří kolem sebe elektrické pole, jehož intenzita v podstatě závisí na provozním napětí. Současně vzniká, jakmile protéká proud, magnetické pole, jehož síla závisí na síle protékajícího proudu. Jelikož úplná izolace není možná, procházejí nakonec okolím sloupů vedení vysokého napětí, mezi nimi a na povrchu země druhotné proudy...***

Syndrom „Fishpond“

Fishpond je vesnička v Anglii s 28 obyvateli, nad kterou je vedeno 400 kB vedení velmi vysokého napětí. Sloupy vedení stojí v těsné blízkosti mnoha domů, téměř v předzahrádkách. Extrémní situace, dalo by se říci, co se týče napětí a vzdálenosti od zařízení. Popisované zdravotní obtíže velkého množství lidí po celém světě, kteří bydlí pod vysokonapěťovými vedeními i menších rozměrů či ve větších vzdálenostech od nich, se nápadně podobají potížím zjištěným u obyvatel Fishpondu poté, co bylo tamní vedení vysokého napětí uvedeno do provozu.

Několik hodin po tom, co se Hilary Bacon v roce 1973 nastěhovala do svého domku ve Fishpondu, začala se cítit špatně. Pálily jí oči, mohla jen stěží mluvit a cítila se vyčerpaná. Zpočátku připisovala tyto obtíže stresu ze stěhování, které měla právě za sebou, ovšem i v průběhu dalších měsíců se u ní objevovaly náhlé záchvaty bolesti hlavy a nervových poruch následované depresemi, stavy všeobecné podrážděnosti a nespavosti. Probouzela se uprostřed noci kvůli křečím ve svalech. Lékař jí sdělil, že je vše v pořádku až na nápadný srdeční sešest, který však měla již od dětství, a na poměrně vysoké množství bílých krvinek.

Jednomu z jejích synů, který projížděl na svém skútru vesnicí, se přihodilo, že byl na několik okamžiků „úplně mimo“. Přitom měl víc štěstí než jiný mladík, který navštívil Fishpond a na svém motocyklu zažil rovněž takovýto „blackout“ (krátké bezvědomí). Spadl a zlomil si několik žeber. Zemědělci vyprávěli o podobném zážitku, poté

co projížděli pod vysokonapěťovým vedením se svým vozem na seno. Prožívali tato podivná „krátká bezvědomí“ vždycky znovu ve chvílích, kdy se nacházeli přímo pod dráty vedení.

Z 28 obyvatel Fishpondu, kteří bydleli do 1000 metrů od vedení vysokého napětí, si celkem 21 stěžovalo na nejrůznější příznaky onemocnění, z nichž některé byly tak závažné, že si vyžádaly ošetření odborným lékařem. Téměř všichni obyvatelé vesnice trpěli rozličnými obtížemi, jako jsou deprese, zrakové potíže, pocity závratě, bolesti hlavy, vysoký krevní tlak, potíže s orgány močového a pohlavního ústrojí, vyrážky, nepravidelnosti srdečního rytmu a téměř nepřetržitá nevolnost, zejména při vlhkém či mlhavém počasí.

„Je to, jako by byl člověk chycen v síti,“ říkal jeden z obyvatel. Jiný minil, že to bylo „jako by mezi ním a jeho vlastním myšlením byla zeď“.

Jedna starší paní, která strávila ve Fishpondu celý život, zjistila, že neustále trpí bolestmi hlavy a nevolnostmi, což se u ní neobjevovalo nikdy předtím, než tam bylo postaveno vysokonapěťové vedení.

Někteří obyvatelé pozorovali, že vždy, když se od tohoto vedení vzdálili, se cítili lépe, zatímco po návratu byli opět postiženi stejnými nevolnostmi.

Jeden zdravím kypící mladík ze sousední vesnice, který přišel pomoci při práci na zahrádce, ležící přímo pod dráty vedení, musel po několika hodinách práci přerušit, protože se cítil naprosto vysílený.

Z 28 obyvatel, kteří bydleli ve Fishpondu, když zde bylo zvýšeno napětí ve vedení na 400 kB, čtyři v krátkém čase poté zemřeli na srdeční infarkt.

Příznaky, které se projevovaly u obyvatel Fishpondu, jsou uznávány jako typické pro stížnosti osob bydlících pod vysokonapěťovým vedením nebo v jeho blízkosti, a jsou proto označovány jako „syndrom Fishpond“. Když se obyvatelé Fishpondu začali bránit tím, že se obrátili na Central Electricity Generating Board, byli ubezpečováni, že vysokonapěťové vedení jsou naprosto neškodná. A když obyvatelé Fishpondu upozornili i na výzkum prováděný ve světě (např. v bývalém Sovětském svazu, Itálii a USA), bylo jim řečeno, že tyto výzkumy jsou „nejasné“ a „příliš jednostranné“.

Výzkumy v bývalém Sovětském svazu

Vědci v bývalém Sovětském svazu již téměř před dvaceti lety (psáno v roce 1990) upozorňovali energetiky na zdravotní rizika spojená s vysokonapěťovým vedením. Již v roce 1970 tam byly zavedeny normy pro práci v blízkosti vysokonapěťových vedení s přísným omezením povolené délky pobytu ve vysokonapěťových polích. Pracovníci museli při elektromagnetickém zatížení dodržovat mezní hodnoty, které jsou tisíckrát nižší než bezpečnostní limity platné v tehdejších Západním Německu.

Bylo vyhodnoceno 319 studií případů osob, které pracovaly či bydlely v dosahu vysokonapěťových vedení, jako základ pro stanovení bezpečnostních předpisů. Výsledek uveřejnili vědci Asaova, Iriova, Fole, Korobava a Sazonova. Popsali příznaky, jako bolesti hlavy, poruchy potence, sníženou pracovní výkonnost, závratě, poruchy spánku, slabost a nutkání na zvracení. Tyto příznaky opět zčásti zmizely již po „normálním nočním spánku“ ve větší vzdálenosti od vedení vysokého napětí. Dále byly uváděny změny v krvi, změny bílých a červených krvinek, změny krevního tlaku a srdečního rytmu.

Jiné výzkumy N. Wertheimera a F. Leepera na univerzitě v Coloradu prokázaly, že děti a dospělí, kteří bydleli v blízkosti vysokonapěťových vedení, byli více náchylní ke všem formám rakoviny a že u osob, které bydlely do vzdálenosti 40 metrů od vedení, bylo nadprůměrně častou příčinou úmrtí onemocnění jistým druhem rakoviny a leukémie.

Svédský vědec Tomenius vyšetřoval 45 rodin, které bydlely v blízkosti silných zdrojů elektrické energie. 32 dětí z těchto rodin onemocnělo rakovinou.

Několik rad, jak se chránit před vysokým napětím

* Zvláště ohroženy jsou osoby, které nosí v těle nějaké větší kovové části, např. kloubní náhrady, mají voperovaný stimulátor, trpí poruchami srdečního rytmu, mají tendenci k vysokému tlaku, mají sklon k poruchám krevní srážlivosti, mají nějaké vážné nervové onemocnění, neuralgii, obrnu či roztroušenou sklerózu.

* Omezte přítomnost větších kovových předmětů v posteli, např. mosazná postel působí jako anténa pro elektromagnetická pole. Také matrace s kovovými pružinami.

* Skutečný stav elektromagnetického záření lze zjistit jen měřením na místě. Pak se můžete oficiálně bránit. Stejně tak můžete protestovat v případě, že v blízkosti vašeho obydlí má být postaveno vysokonapěťové vedení.

Wulf-Dietrich Rose v knize **ELEKTROSMOG. ELEKTROSTRES. Záření, které nás obklopuje, a jak se proti němu bránit.** Knihu vydalo nakladatelství Pragma, V Hodkovičkách 2/20, 147 00 Praha 4, www.pragma.cz